

provincie **HOLLAND**
ZUID

Concern Interne Controleplan 2020 - 2023

Deel I: Reguliere interne controles 2020 – 2023

Deel II: Incidentele (aanvullende) interne controles 2020

December 2019

Bestuurlijk opdrachtgever : Gedeputeerde Staten
Ambtelijk opdrachtnemer : Manager team AO/IC
Uitvoering : Team AO/IC

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
	Deel I: reguliere interne controles 2020 - 2023	4
1.1	Status van het Concern Interne Controleplan	4
1.2	Doel van de interne controle	4
1.3	Organisatie interne controle bij de provincie Zuid-Holland	4
1.4	Wettelijke en provinciale kaders	6
1.5	Risicoanalyse	6
1.6	Controleactiviteiten en planning	7
	Deel II Incidentele (aanvullende) interne controles 2020	9
2.1	Terugblik 2019	9
2.2	Ontwikkelingen 2020	11
2.3	Tot slot	11

Bijlage: Jaarplanning Interne Controle activiteiten 2020

1 Inleiding

Voor u ligt een nieuw Concern Interne Controle-plan (CIC-plan) van de Provincie Zuid - Holland. Dit CIC - plan wijkt, voor wat betreft de opbouw, af van voorgaande jaren. Het nieuwe CIC-plan bestaat uit twee onderdelen. Het eerste deel betreft de reguliere interne controles die betrekking hebben op de periode 2020 tot en met 2023. Het tweede deel beschrijft de incidentele (aanvullende) interne controles die in 2020 zullen worden uitgevoerd.

Een groot aantal interne controles wordt ieder jaar uitgevoerd. In dit CIC-plan worden daarom deze interne controles benoemd, toegelicht en vastgesteld voor een periode van vier jaar (2020 – 2023). Er is gekozen voor deze periode om hiermee deze interne controles te koppelen aan de looptijd van het coalitieakkoord. In de CIC-plannen van de komende jaren zal alleen dan aandacht aan deze interne controles worden geschonken als de uitkomsten van deze controles of (externe en/of interne) ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven.

Naast de reguliere interne controles worden jaarlijks ook incidentele of aanvullende interne controles uitgevoerd. Dit, naar aanleiding van aanbevelingen van de accountant, verzoeken van management en/of bestuur en als gevolg van interne- en of externe ontwikkelingen. In dit onderdeel van het CIC-plan wordt u geïnformeerd over de uitkomsten van de incidentele interne controles die in 2019 zijn uitgevoerd en op de hoogte gebracht van de interne controles die in 2020 aanvullend zullen worden verricht.

Deel I: reguliere interne controles 2020 - 2023

1.1 Status van het Concern Interne Controleplan

Met dit CIC-plan geven Gedeputeerde Staten invulling aan artikel 18 lid 4 van de 'Financiële verordening provincie Zuid-Holland 2017' (9 november 2016). In lid 1 is opgenomen dat Gedeputeerde Staten jaarlijks zorg dragen voor de interne controle (IC) op de getrouwheid van de informatieverstrekking en de (financiële) rechtmatigheid van de beheershandelingen. Het CIC-plan is een kaderstellende nota die de belangrijkste verbijzonderde IC-werkzaamheden weergeeft, inclusief een bijlage met de planning van deze werkzaamheden.

Op basis van de aanbevelingen van de accountant naar aanleiding van zijn controle van de jaarrekening 2019 of interne- en/of externe ontwikkelingen kan dit CIC-plan door Gedeputeerde Staten worden gewijzigd. De wijzigingen worden dan ter kennisneming voorgelegd aan de Statencommissie Onderzoek van de Rekening (COR).

1.2 Doel van de interne controle

Het primaire doel van de verbijzonderde interne controle (VIC) is om de organisatie inzicht te verschaffen in de opzet, het bestaan en de werking van relevante beheersmaatregelen in de belangrijkste processen, zodat er tenminste een uitspraak kan worden gedaan over de aspecten getrouwheid en financiële rechtmatigheid. Met de bevindingen van de verbijzonderde interne controle worden risico's in het financiële beheer en de werking van de beheersmaatregelen hierop in kaart gebracht. Dit stelt het management in staat om op basis van die bevindingen en van de aanbevelingen daarover deze risico's te beperken en de beheersing van de bedrijfsprocessen verder te verbeteren.

Daarnaast zijn de uitgevoerde verbijzonderde interne controles van belang voor de accountant. Voor de controle van de jaarrekening moet de accountant kunnen steunen op, onder andere, deze verbijzonderde interne controles.

1.3 Organisatie interne controle bij de provincie Zuid-Holland

Het team Administratieve Organisatie/Interne Controle (AO/IC) maakt deel uit van de afdeling Financiële en Juridische Zaken van de provincie Zuid-Holland. Voor de uitvoering van de verbijzonderde interne controles is het team ingedeeld op basis van de primaire en ondersteunende processen binnen de provincie. Elke AO/IC-medewerker is gekoppeld aan een aantal van deze processen. Per proces is een procesteam dat onder leiding staat van een procesteamleider. De teams verrichten de volgende IC-activiteiten:

- plannen en voorbereiden van de uit te voeren controlewerkzaamheden, uitvoeren van de controle, opstellen rapportage met bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de uitgevoerde interne controles in overeenstemming met het Concern Interne Controleplan, bewaken van de opvolging van de aanbevelingen n.a.v. de IC's;
- kaders en werkprogramma's opstellen en evalueren ten behoeve van de IC's;
- controlewerkzaamheden uitvoeren op de samengestelde dossiers voor de jaarrekening voordat deze aan de accountant worden aangeleverd;
- uitvoeren van ad hoc of aanvullende onderzoeken op verzoek van het management, het bestuur of de accountant.

De reguliere interne controles worden uitgevoerd op die processen waarin materiële financiële beheershandelingen plaatsvinden. Deze processen zijn door Provinciale Staten bepaald aan de hand van het, jaarlijks door haar vast te stellen, Normenkader Rechtmatigheid en afgestemd met de accountant. Deze processen zijn:

- a. Verwerven en aannemen.
- b. Verstrekken en vaststellen subsidies.
- c. Instandhouden bedrijfskapitaal (onderdeel: salarissen).
- d. Instandhouden bedrijfskapitaal (onderdeel: betalingsverkeer).
- e. Genereren van inkomsten (onderdeel: opbrengsten).
- f. Planning en control (onderdeel: begrotingsuitvoering en jaarrekening).

Naast de interne controles binnen de zes genoemde processen zijn ook de controle van de grondadministratie, de IT-audit, de controle van de rechtmatigheid van de inkoop inzake de Europese aanbestedingswet, de controle van zowel inkoop- als subsidiebesluiten en de controle van de memorialboekingen als reguliere interne controle in de planning opgenomen.

Voor de uitvoering van deze verbijzonderde interne controles is gekozen voor een combinatie van gegevensgerichte, procesgerichte en systeemgerichte controleactiviteiten. In voorgaande jaren kon nog niet binnen alle processen volledig gebruik gemaakt worden van geautomatiseerde beheersmaatregelen. Hierdoor was het volledig systeemgericht uitvoeren van alle interne controles nog niet mogelijk. Het streven is om zoveel als mogelijk systeemgericht te controleren, omdat dit het meest efficiënt is. Jaarlijks zal, in overleg met de afdeling Informatisering & Automatisering nagegaan worden of het mogelijk is één of meerdere nieuwe geautomatiseerde beheersmaatregelen op korte termijn beschikbaar te hebben voor de verbijzonderde interne controle zodat deze controles nog efficiënter kunnen worden uitgevoerd.

Om een interne controle systeemgericht te kunnen uitvoeren moet gebruik gemaakt kunnen worden van de geautomatiseerde omgeving. Het is noodzakelijk om jaarlijks vast te stellen of de geautomatiseerde omgeving voldoende betrouwbaar en integer is. Tijdens dit onderzoek (de hiervoor genoemde IT-audit) worden de opzet, het bestaan en de werking van beheersmaatregelen in de geautomatiseerde omgeving beoordeeld voor zover deze betrekking hebben op de beheersing van algemene risico's in IT-processen ('general IT-controls'). AO/IC voert jaarlijks een aanzienlijk deel van dit onderzoek uit. Het resterende gedeelte wordt uitgevoerd door de IT-auditors van de accountant.

Bij de uitvoering van de interne controles zullen de onafhankelijkheid en de objectiviteit van AO/IC worden ondersteund door enerzijds de (interne) routing van de IC-rapportages (via het hoofd van de afdeling Financiële en Juridische Zaken naar het Directieteam) en anderzijds door de mogelijkheid tot escalatie vanuit AO/IC naar de provinciesecretaris en de gedeputeerde Middelen.

Verder zal zorggedragen worden voor voldoende vaktechnische bekwaamheid en deskundigheid bij de medewerkers van AO/IC, onder andere door middel van interne en externe opleidingen.

Naast genoemde IC-activiteiten verrichten de AO/IC-medewerkers ook diverse werkzaamheden met betrekking tot de eigen kaderstellende verantwoordelijkheid op het gebied van de administratieve organisatie van de provincie.

1.4 Wettelijke en provinciale kaders

Er zijn binnen de provincie diverse kaders aanwezig die (kwaliteits)eisen stellen aan de interne controle. Deze kaders zijn afgestemd met de accountant en uitgewerkt in de controleprogramma's die gebruikt worden voor het uitvoeren van de interne controles.

Naast de provinciale kaders, is de wet- en regelgeving in de Provinciewet (artikel 216 en 217) van belang, waarin is geregeld dat Provinciale Staten bij verordening regels vaststellen voor de controle op het financiële beheer. Deze verordeningen waarborgen dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie getoetst worden. De volgende verordeningen zijn relevant:

- Financiële verordening provincie Zuid-Holland 2017 (9 november 2016)
- Controleverordening provincie Zuid-Holland 12 november 2003, gewijzigd 14 oktober 2015 (Besluit van Provinciale Staten van 14 oktober 2015, nr. 6829)
- Organisatieregeling Opgavegericht werken 2018 (27 maart 2018)

Daarnaast is van toepassing het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de daarbij behorende vraag- en antwoordrubriek (houdende de voorschriften voor de begrotings- en verantwoordingsdocumenten, uitvoeringsinformatie en informatie voor derden van provincies en gemeenten) en de door de commissie BBV opgestelde Kadernota Rechtmatigheid.

Een volledige opsomming van externe en interne wet- en regelgeving waaraan de medewerkers van AO/IC toetsen met betrekking tot de controle op de rechtmatigheid, is vastgelegd in het zogenaamde Normenkader rechtmatigheid. Op 3 december 2019 hebben Gedeputeerde Staten de meest recente versie van het Normenkader vastgesteld.

1.5 Risicoanalyse

De inrichting van de werkprogramma's van de interne controles is gebaseerd op de risicoanalyses van de betrokken processen. Per proces worden de foutenmogelijkheden (risico's) ten aanzien van financiële getrouwheid en financiële rechtmatigheid onderkend, gewaardeerd en geëvalueerd. Voor de inventarisatie van de risico's wordt gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- de al aanwezige risicoanalyses uit de huidige en nieuwe procesbeschrijvingen;
- de risico's die gesignaleerd worden tijdens de procesanalyse en bestaanscontrole van de processen;
- de geconstateerde risico's uit eerdere IC-rapportages;
- de door de accountant benoemde risico's.

Alle risico's worden gefilterd op overlapping en beoordeeld op het aspect of risico's die deel uitmaken van andere werkprocessen direct relevant zijn voor het controleobject of niet. De risico's worden gewaardeerd conform de methode voor risico-inventarisatie die bij de provincie Zuid-Holland wordt gehanteerd. In deze methode worden de risico's geschat op basis van de impact en waarschijnlijkheid (kans). De uitkomst van de waardering bij deze methode is 'laag', 'midden' of 'hoog'. De inventarisatie van de financiële risico's wordt per proces ondergebracht in een risicotabel. Daarna wordt nagegaan in hoeverre alle genoemde financiële risico's worden afgedekt door de beheersmaatregelen in het proces. De beheersmaatregelen die de financiële risico's met een grote impact afdekken (zogenaamde keycontrols of significant controls) vormen de basis voor de inrichting van de werkprogramma's. De controle op de werking van deze beheersmaatregelen wordt getest met spreiding over het gehele jaar.

1.6 Controleactiviteiten en planning

Gezien de grote aantallen transacties, omvang van de geldstromen en/of mate van risico op het gebied van rechtmatigheid en getrouwheid, worden in de periode 2020 – 2023, gegevens-, proces- en /of systeemgerichte controles verricht op de onderstaande onderwerpen:

Hoofdproces	Controle	Uitvoering	Frequentie
Verwerven en aannemen	Inkopen, aanbesteden en prestatieleveringen	Team AO/IC Procesteam Inkopen	3x per jaar
Verstrekken subsidies	Toekennen en vaststellen subsidies	Team AO/IC Procesteam Subsidies	2x per jaar
Genereren van Inkomsten	Opbrengsten	Team AO/IC Procesteam Subsidies	2x per jaar
Instandhouden Bedrijfskapitaal	Salarissen	Team AO/IC Procesteam Salarissen	2x per jaar
	Betalingsverkeer	Team AO/IC Procesteam Betalingsverkeer	2x per jaar
Planning en Control	Begrotingsuitvoering	Team AO/IC Procesteam Begrotingsuitvoering	1x per jaar
	Saldoverklaringen (balansrekeningen en tussenrekeningen)	Team AO/IC Procesteam Jaarrekening	2x per jaar
	Jaarrekeningcontrole	Team AO/IC Procesteam Jaarrekening	1x per jaar
IT-audit	General IT-controls	Team AO/IC Procesteam Automatisering	1x per jaar
Fiscaliteiten	Fiscale aspecten Loonbelastingen, BTW en Vennootschapsbelasting	Team AO/IC	2x per jaar
Grondadministratie	Juistheid/volledigheid mutaties + juistheid waardering	Team AO/IC	1x per jaar
Analyse inkoop- en subsidiebesluiten	Rechtmatigheid besluitvorming	Team AO/IC	2x per jaar
Memoriaalboekingen	Juistheid, tijdigheid, rechtmatigheid correcties	Team AO/IC	2x per jaar
Rechtmatigheid inkopen in het kader van Europese Aanbestedingswet	Rechtmatigheid inkoop	Team AO/IC	2x per jaar

Jaarrekeningcontrole

In januari 2020 worden door AO/IC de verbijzonderde interne controles over de laatste periode van 2019 uitgevoerd en afgerond. In februari en maart 2020 besteedt AO/IC het grootste deel van zijn tijd aan het toetsen van de door de organisatie opgeleverde jaarrekeningstukken (jaarrekeningproces) alvorens deze aan de accountant worden aangeboden.

De controles op onder andere de SiSa-regelingen (Single information, Single audit), de kapitaallasten, de reserves en voorzieningen, het boeken van de investeringen en de te verrekenen loonkosten zijn in het CIC-plan 2020 niet separaat opgenomen, omdat deze onderdeel uitmaken van de interne controles met betrekking tot de jaarrekening.

In de bijlage bij dit plan (Jaarplanning Interne Controle Activiteiten 2020) zijn de geplande start- en einddata en doorlooptijden van de controles zichtbaar gemaakt.

Deel II: Incidentele (aanvullende) interne controles 2020

2.1 Terugblik 2019

Het jaar 2019 kan, voor wat betreft de interne beheersing binnen de provincie, gekenmerkt worden als het jaar van de 'consolidatie'. Net als in voorgaande jaren concludeert Deloitte na afloop van de door hem uitgevoerde interimcontrole 2019 in zijn Managementletter 2019 dat er geen "significante leemtes" aanwezig zijn in de interne beheersing binnen de belangrijkste financiële processen van de provincie in 2019. Hiermee wordt aangegeven dat de interne beheersing voldoende op orde is, maar dat er altijd op onderdelen verbetering mogelijk is. In 2019 is hiermee de positieve lijn, ook voor wat betreft de uitvoering van de interne controles door AO/IC, verder doorgezet.

Daarnaast zijn, in overleg met Deloitte, verbeterpunten opgepakt en waar nodig geïmplementeerd in de bestaande interne controles. In het voorjaar van 2020 zullen de over het boekjaar 2019 uitgevoerde interne controles worden geëvalueerd. In het geval deze evaluatie leidt tot noodzakelijke wijziging(en) van het CIC-plan 2020 zullen deze ter vaststelling worden voorgelegd aan Gedeputeerde Staten (zie ook § 1.1).

Naast de reguliere interne controles is in 2019 ook een aantal incidentele interne controles uitgevoerd. Dit, naar aanleiding van interne ontwikkelingen, verzoeken vanuit management en bestuur en aanbevelingen van de accountant zoals deze zijn opgenomen in zijn managementletter. De uitvoering van deze aanvullende controles zal hierna kort worden toegelicht.

Aanvullende onderzoeken 2019 in het kader van interne controle op financiële rechtmatigheid

Beheersing investeringsprojecten

Naast de jaarlijkse controle van de provinciale jaarrekening controleert Deloitte ook een aantal financiële verantwoordingen met betrekking tot 'van derden verkregen financiële middelen'. Deze verantwoordingen hebben vaak betrekking op materiele investeringsprojecten binnen de provincie. Met behulp van een dergelijke verantwoording voldoet de provincie aan de informatieplicht die de geldverstrekker heeft verbonden aan het beschikbaar stellen van de financiële middelen. In een financiële verantwoording moet worden onderbouwd wat de provincie wanneer gedaan heeft met de ter beschikking gestelde financiële middelen. Deze verantwoording moet vergezeld gaan van een controleverklaring van de accountant. Deze moet garanderen dat genoemde financiële verantwoording juist en volledig is.

Bij het uitvoeren van de controle van een aantal van deze verantwoordingen heeft de accountant geconstateerd dat in sommige gevallen noodzakelijke correcties op een laat moment door de provinciale organisatie worden geconstateerd én gecorrigeerd. Dit komt de betrouwbaarheid van relevante financiële informatie met betrekking tot omvangrijke investeringsprojecten niet ten goede. Tegelijkertijd is het ook in het belang van het opstellen van de provinciale jaarrekening om tijdig over de juiste financiële gegevens van projecten te kunnen beschikken. Naar aanleiding hiervan heeft de accountant in het accountantsverslag 2018 de aanbeveling gedaan om (tussentijdse) controles te laten uitvoeren op de desbetreffende projectadministraties door AO/IC.

In 2019 heeft AO/IC, in overleg met zowel de medewerkers van de betrokken vakafdeling als met de accountant, bepaald welke investeringsprojecten in aanmerking komen voor een tussentijdse controle van de projectadministratie. Daarnaast zijn concrete afspraken gemaakt over de wijze waarop deze tussentijdse controle moet worden uitgevoerd en wanneer dat moet gebeuren. De verwachting is dat de eerste tussentijdse controle van de projectadministratie van een materieel investeringsproject in het eerste kwartaal van 2020 zal worden uitgevoerd.

Integraal management

Naar aanleiding van de controle van de provinciale jaarrekening heeft Deloitte geconstateerd dat binnen de provinciale organisatie integraal management wordt toegepast als managementvisie. Deloitte vraagt aandacht voor het feit dat de keuze voor het toepassen van integraal management binnen de PZH gevolgen heeft voor de inrichting van diverse belangrijke beheersmaatregelen met betrekking tot financiële risico's. Als gevolg hiervan worden preventieve controles belangrijker. Deze controles zouden niet alleen aan het einde van een proces, maar ook tijdens de uitvoering van de werkzaamheden van een proces moeten worden uitgevoerd. Het aspect 'gedrag' maakt een belangrijk onderdeel uit van deze controles, waarbij getoetst moet worden op naleving van afspraken en regelgeving in de processen.

De relevante aspecten met betrekking tot integraal management zijn door AO/IC bij de inrichting en de uitvoering van de interne controles over het verslagjaar 2019 aan de orde gesteld. In samenspraak met Deloitte zal dit in de komende periode worden doorontwikkeld en nog meer ingebed worden in de reguliere interne controles.

Aanvullende controles naar aanleiding van de Concern Interne Controleplanning 2018

Op het moment dat het Concern Interne Controleplan 2019 werd opgesteld was een aantal aanvullende controles met betrekking tot het boekjaar 2018 nog niet afgerond. Deze aanvullende controles betroffen:

a. Subsidieverstrekingen

In de afgelopen jaren is zowel door AO/IC als door de accountant vastgesteld dat een deel van de openstaande subsidieverplichtingen die zijn ontstaan in 2012 of in de jaren daarvoor mogelijk onterecht als openstaand waren aangemerkt. Naar aanleiding hiervan is eind 2017 een uitgebreid intern onderzoek gestart naar het al dan niet terecht openstaan van de subsidieverplichtingen die betrekking hebben op deze periode. Dit onderzoek is begin 2019 afgerond. Waar nodig zijn correcties doorgevoerd. Oorzaak van deze correcties moet vooral gezocht worden in het niet structureel monitoren op een tijdige vaststelling van subsidies. De invoering van een nieuw subsidievolgsysteem moet deze monitoring naar verwachting beter waarborgen. AO/IC zal actief, als adviseur, betrokken worden bij het vormgeven en implementeren van het nieuwe subsidievolgsysteem, specifiek op die onderdelen die betrekking hebben op de (materieële) financiële beheershandelingen en de bijbehorende (geautomatiseerde) beheersmaatregelen.

b. Prestatieontvangstmelding

Binnen de applicatie voor de financiële administratie (CODA) is een functionaliteit opgenomen waarbij door de verantwoordelijke medewerker (digitaal) getekend wordt voor de levering van de prestatie door de leverancier. Dit is een stap in het inkoopproces die uiteindelijk moet leiden tot een rechtmatige betaling van de inkoopfactuur. Het documenteren van de onderbouwing van de geleverde prestatie vindt momenteel niet structureel plaats. Dit aspect krijgt nadrukkelijk aandacht bij de aanschaf van het nieuwe inkoopstelsel. Het 'live' gaan van dit nieuwe inkoopstelsel stond gepland voor eind 2019, maar is vertraagd en wordt nu in het begin van de zomer van 2020 verwacht.

Ook met betrekking tot de vormgeving en implementatie van dit nieuwe inkoopstelsel zullen zowel de accountant als AO/IC nadrukkelijk als adviseur worden betrokken. Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan het nader specificeren van de financiële risico's en de bijbehorende (geautomatiseerde) beheersmaatregelen. Maar ook het verlenen van ondersteuning bij het eventueel herschrijven van bestaande procesbeschrijvingen maakt onderdeel uit van deze betrokkenheid. Daarnaast zal AO/IC zijn medewerking verlenen aan het verbeteren van de kwaliteit van de prestatieontvangstmelding binnen de provinciale organisatie in het algemeen. Hierbij moet gedacht worden aan het meewerken aan het opstellen van instructies, het (mede-) verzorgen van informatiesessies voor betrokkenen en dergelijke.

2.2 Ontwikkelingen 2020

Net als in 2019 zullen ook in 2020 de in § 1.3 genoemde reguliere controles worden uitgevoerd. Daarnaast zal in 2020 ook een aantal aanvullende interne controles worden uitgevoerd. Dit, naar aanleiding van interne ontwikkelingen en de aanbevelingen van de accountant zoals deze zijn opgenomen in de managementletter 2019. Deze aanvullende controles zullen hierna kort worden toegelicht.

Aanvullende onderzoeken in het kader van interne controle op financiële rechtmatigheid

Projectbeheersing

Zoals in hoofdstuk 2.1 al aangegeven heeft Deloitte bij de uitvoering van zijn controle op de specifieke verantwoording van materiële investeringsprojecten geconstateerd dat in sommige gevallen noodzakelijke correcties op een laat moment worden geconstateerd én doorgevoerd. Het niet tijdig, juist en volledig verwerken van dergelijke correcties kan ertoe leiden dat (tussentijdse) sturingsinformatie niet optimaal is, waardoor zowel financiële als imago-risico's zich kunnen voordoen. Het belang van het opvolgen van deze aanbeveling wordt onderkend en leidt ertoe dat in januari 2020 de eerste tussentijdse controles door AO/IC zullen worden uitgevoerd op de projectadministratie van materiële investeringsprojecten. Afstemming hierover heeft zowel plaatsgevonden met de medewerkers van de betrokken vakafdeling als met de accountant.

Europese aanbestedingen

In de managementletter 2019 vraagt de accountant aandacht voor het belang om de controle op de rechtmatigheid van de inkoop in het kader van de Europese aanbestedingswet in een eerder stadium te starten. Binnen de provincie is sprake van een groot aantal verschillende inkoopopdrachten en leveranciers. Hierdoor is de controle van de Europese aanbestedingswet een omvangrijk proces. Een deel van deze controle maakt onderdeel uit van de reguliere interne controle op het proces Verwerven en aannemen. Daarnaast wordt tijdens de controle van de provinciale jaarrekening een aanvullend onderzoek gedaan specifiek naar het juist en volledig toepassen van de Europese aanbestedingswet. In het najaar van 2019 is het overleg met de accountant gestart om de uitvoering van dit aanvullend onderzoek meer te spreiden over het jaar. Hierdoor worden mogelijke onrechtmatigheden nog sneller bekend en wordt de hoeveelheid werk bij de jaarrekeningcontrole zelf beperkt. Eén en ander zal in de komende maanden in overleg met Deloitte verder vorm worden gegeven.

2.3 Tot slot

Naast de in de voorgaande hoofdstukken beschreven ontwikkelingen die direct betrekking hebben op de uit te voeren interne controles is ook een aantal interne en externe ontwikkelingen te benoemen die van invloed (gaan) zijn op AO/IC en de uit te voeren werkzaamheden. Deze ontwikkelingen worden hieronder kort toegelicht.

Rechtmatigheidsverantwoording Gedeputeerde Staten

Conform nieuwe wetgeving zullen Gedeputeerde Staten met ingang van het boekjaar 2021 een rechtmatigheidsverantwoording op moeten nemen in de jaarrekening. Op dit moment maakt deze rechtmatigheidsverantwoording nog onderdeel uit van de controleverklaring van de accountant. Met ingang van het boekjaar 2021 komt deze verantwoordelijkheid te liggen bij Gedeputeerde Staten. De accountant zal nog wel een controle hierop uitvoeren om zodoende te kunnen verklaren dat deze 'getrouw' is (lees: een getrouwe weergave van de werkelijkheid is). Op dit moment maakt de accountant gebruik van de interne controles die worden uitgevoerd door AO/IC. Deze controles zullen met ingang van het boekjaar 2021 dan ook de basis vormen voor de af te geven rechtmatigheidsverantwoording. Maar om Gedeputeerde Staten in de gelegenheid te stellen deze rechtmatigheidsverklaring op een verantwoorde wijze af te kunnen geven zullen, naast deze 'reguliere' controles, aanvullende activiteiten uitgevoerd moeten worden door zowel de ambtelijke organisatie als door het bestuur van de organisatie. Deze aanvullende activiteiten hebben, onder andere, betrekking op het opstellen van specifieke risicoanalyses, het mogelijk (her)inrichten van processen en het trekken van definitieve conclusies na afrondingen van de noodzakelijke controlewerkzaamheden. Vanuit de ambtelijke organisatie zal AO/IC, samen met andere betrokken onderdelen en in samenwerking met de accountant, hiervoor een plan van aanpak opstellen. Het streven is om dit plan begin 2020 beschikbaar te hebben.

Interne controle en automatisering

De accountant heeft aangegeven dat de door het team AO/IC uitgevoerde verbijzonderde interne controles in januari/februari 2020, tijdens het tweede deel van de interim-controle 2019, zullen worden beoordeeld. Pas dan zal duidelijk worden of de kwaliteit van deze controles voldoet aan de norm van de accountant. Maar naast dit oordeel van de accountant en de mogelijke kwaliteitsverbeteringen die hiermee verband kunnen houden, heeft het team zelf ook voor 2020 de nodige ambities op het gebied van, bijvoorbeeld, efficiëntieverbetering. Zo zal, samen met de accountant, na worden gegaan in hoeverre het instrument 'data-analyse' in 2020 kan worden ingezet bij de uitvoering van de verbijzonderde interne controles binnen de provincie. Naast de mogelijke inzet van dit instrument is voor 2020 het streven van het team AO/IC om zoveel mogelijk onderdelen van het proces van interne controle, vast te leggen met behulp van een daarvoor beschikbare applicatie. Op dit moment worden deze controledossiers nog digitaal vastgelegd met behulp van bestaande applicaties zoals Excel, Word, IDMS e.d. Het inzetten van een speciaal voor dit doel ontwikkelde applicatie zorgt voor nog meer efficiëntie én uniformiteit in zowel de uitvoering als de vastlegging van de interne controles. Beide ambities moeten zorgdragen voor zowel uniformiteit als meer efficiëntie bij de uitvoering van de interne controle. Hierdoor kan meer invulling gegeven worden aan het gevraagd en ongevraagd adviseren van de provinciale organisatie op het gebied van financiële rechtmatigheid en processen. Dit, mede vanuit het oogpunt van het 'opgavegericht werken'.

Naast de controlerende en toetsende rol voor wat betreft de financiële rechtmatigheid zal AO/IC in 2020 ook steeds meer zijn adviserende rol gaan vervullen. Dit vraagt iets van de behandelend ambtenaar, maar ook zeker van AO/IC zelf. In 2020 zal de 'zichtbaarheid' van het team vergroot moeten worden, waardoor behandelend ambtenaren AO/IC aan het begin van een opdracht al weten te vinden, niet alleen voor het uitvoeren van controlewerkzaamheden, maar ook voor het geven van adviezen daar waar, bijvoorbeeld, oorspronkelijke keuzes binnen een opdracht niet passen binnen wettelijke kaders en gezamenlijk gezocht moet worden naar werkbare alternatieven.

Handreiking Subsidies (commissie BBV)

Ook in de managementletter 2019 wijst de accountant op de ontwikkelingen die gaande zijn met betrekking tot de Handreiking Subsidies die de commissie BBV in januari 2019 heeft gepubliceerd. In deze Handreiking geeft de commissie BBV aan op welke wijze de (meerjarige) subsidielasten administratief verwerkt moeten worden. De wijze waarop deze subsidielasten door de provincie Zuid-Holland worden verwerkt komt voor een belangrijk deel overeen met de door de commissie BBV voorgeschreven methodiek (baten en lasten stelsel). Er zijn echter provincies waar de verwerking van de subsidielasten op een hele andere wijze plaatsvindt, namelijk op basis van een zogeheten verplichtingenadministratie (subsidielasten worden in één keer als last genomen). Het implementeren van de door de commissie BBV vastgestelde methodiek brengt grote (administratieve) wijzigingen met zich mee. Als gevolg hiervan zijn de provincies met het Ministerie van Binnenlandse Zaken in gesprek gegaan om te bekijken of er mogelijkheden zijn om de impact van genoemde handreiking te beperken. Het Ministerie heeft aangegeven dat het niet toepassen van deze handreiking ook voor 2020 wordt gedoogd, omdat het overleg met de provincies nog niet is afgerond. In het geval de handreiking gehandhaafd blijft zal de huidige werkwijze binnen de provincie in beperkte mate moeten worden aangepast. Dit brengt ook extra administratieve lasten met zich mee, zowel voor de provincie als voor de subsidieontvanger. Vanuit de provincie volgt AO/IC de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend. Daarnaast wordt hierover actief met de accountant, met de overige provincies en met het betrokken Ministerie gecommuniceerd. Samen met de accountant en de betrokken onderdelen van de ambtelijke organisatie wordt ook besproken wat de mogelijke impact is van de handreiking op de huidige werkwijze en op welke wijze de eventuele wijzigingen het meest efficiënt kunnen worden gerealiseerd binnen de provinciale organisatie. De verwachting is dat de noodzakelijke aanpassingen in de huidige werkwijze in de loop van 2020 bekend en geïmplementeerd zullen zijn.

Net als in voorgaande jaren blijft AO/IC ook in 2020 zowel de interne als de externe ontwikkelingen volgen die van invloed kunnen zijn op de financiële getrouwheid en rechtmatigheid binnen de provincie. Indien noodzakelijk/gewenst worden eventuele aanvullende onderzoeken uitgevoerd om materiele financiële risico's te kunnen onderkennen en de werking van de al dan niet aanwezige beheersmaatregelen te beoordelen en waar nodig te laten verbeteren.